

Nieuwe leidraad bedrijfsartsen biedt ruimte voor de ergotherapeut

Werkhervatting bij cliënten met het post-COVID-syndroom

Tekst: Dorethé Wassink, Edith Brocken, Jannika van Wijk en Lucelle van de Ven-Stevens

Net als ergotherapeuten zien ook bedrijfsartsen steeds meer cliënten die hun werk willen hervatten, maar die nog tegengehouden worden door klachten van het post-COVID-syndroom, zoals vermoeidheid en concentratieproblemen. Een nieuwe leidraad voor bedrijfsartsen biedt ruimte voor de ergotherapeut.

De Nederlandse vereniging voor bedrijfsartsen (NVAB) signaleerde dat bedrijfsartsen onvoldoende uitgerust waren om de re-integratie voor mensen met het post-COVID-syndroom te begeleiden. Voor deze cliënten kunnen ze niet zomaar terugvallen op hun gebruikelijke advies om op vaste tijden een vast aantal uren of taken op te bouwen (tijdcontingent opbouwen). Daarom deed de NVAB een beroep op Ergotherapie Nederland (EN) voor de herziening van hun dynamische leidraad.

Vanuit de COVID-19-werkgroep van EN werkte ergotherapeut en re-integratiecoach Edith Brocken intensief mee aan de ontwikkeling van deze leidraad. “Ernst Jurgens, bedrijfsarts en bestuurslid van de NVAB, benaderde mij om samen workshops voor bedrijfsartsen te geven, over hoe zij cliënten met het post-COVID-syndroom kunnen helpen”, zegt Edith. “Mijn verhaal en visie in die workshops overtuigden hem ervan dat onze ergotherapeutische aanpak werkt. Dat heeft hij in de leidraad verwerkt en aangevuld met onderdelen uit de handreiking ‘Ergotherapie bij cliënten met het post-COVID-syndroom’. Vanuit mijn expertise heb ik vervolgens met kritische blik meegelezen en aangevuld. Andere partijen die aan de leidraad meewerkten, waren onder andere patiëntenbehartigers en arbeidsdeskundigen. Ik vond het een enorme opsteker dat wij als enige behandelende partij mochten meedenken hierin.”

Werk als middel

Met de nieuwe leidraad vormen de basisprincipes voor opbouw van activiteiten – zoals ergotherapeuten die gebruiken in de behandeling van de doelgroep – de aanbevolen re-integratieaanpak voor bedrijfsartsen in Nederland.

Edith: “Ergotherapie wordt veel benoemd in de leidraad, vooral richting interventies en werkhervatting. Het belangrijkste resultaat is dat er een fase 2 – werk als middel – aan is toegevoegd. Eerst balans in de dagelijkse activiteiten thuis, daarna de fase ‘werk als middel’, waarbij het werk aangepast moet worden aan de cliënt en de belastbaarheid opgebouwd wordt. En dan pas ‘werk als doel’. Door dit als fase te benoemen, wordt het onderscheid heel duidelijk.

Bedrijfsartsen geven redelijk globaal advies aan werknemer en werkgever. Maar achterhalen welke taken dan passend zijn en dat je soms werktijd moet verdelen in blokjes, was voor hen compleet nieuw. De leidraad geeft bedrijfsartsen meer houvast met bijvoorbeeld de 6 W’s (zie kader) of de PRET-strategie (Pauzeren, Rustige omgeving, Eén ding tegelijk, Tempo aanpassen). En ze zien dat ergotherapeuten hier een goede kijk op hebben. Het is mooi dat er concreet benoemd wordt dat een verwijzing naar een ergotherapeut uitkomst kan bieden.”

Proactieve houding

Het is de verwachting dat bedrijfsartsen nu vaker gaan verwijzen naar ergotherapeuten. Edith legt uit hoe je je hierop kunt voorbereiden: "Ergotherapeuten hebben nog te vaak het gevoel dat werkhervatting het terrein is van bedrijfsartsen en werkgevers; zij bepalen hoe het moet. Het post-COVID-syndroom is zo'n ingewikkeld verhaal dat bijna niemand weet hoe je hiermee moet omgaan. Maar als ergotherapeut weet jij er wél raad mee. Dat moet je durven erkennen. Je hoeft geen complete werkhervatting te doen of daarin gespecialiseerd te zijn. Het gaat erom dat je het PEO-model (persoon, taak en omgeving) niet alleen loslaat op het privéleven van je cliënt, maar ook op werk.

In overleg met je cliënt kun je bij de bedrijfsarts aangeven dat je graag meedenkt en samen optrekt. Gebruik vooral de leidraad hierbij, waarin de rol van de ergotherapeut benoemd wordt (paragraaf 3.3.). Je kunt daaraan refereren als je een bedrijfsarts benadert. Jouw proactieve houding helpt je cliënt, de werkgever en bedrijfsarts. Het is wel belangrijk dat een bedrijfsarts weet dat jij ook een rol speelt in de werkhervatting. Geef dus niet zomaar adviezen zonder dat je de stakeholders informeert die wettelijk verantwoordelijk zijn."

Meer mogelijk voor vergoeding

De praktijk leert dat de interventie van een ergotherapeut goed werkt bij werkhervatting. Daardoor kun je vanuit je rol als behandelaar ook ergotherapie aanbieden op basis van een eigen uurtarief in plaats van de gebruikelijke vergoeding. Het verschil is dan dat niet de zorgverzekeraar, maar de werkgever betaalt voor de re-integratie door de ergotherapeut.

Edith: "Een keer een gesprek voeren met de werkgever of bedrijfsarts vanuit de behandeling kan prima. Willen ze meer, dan kun je voorstellen dat de werkgever de kosten van de begeleiding van cliënt en werkgever betaalt. Leg de werkgever de kosten van een dag verzuim versus een aantal ergotherapiebehandelingen eens voor. Dan wordt snel duidelijk dat ergotherapie de verzuimkosten vaak kan terugbrengen."

Aanbevelingen uit de handreiking 'Ergotherapie bij cliënten met het post-COVID-syndroom' die de NVAB heeft overgenomen in hun herziene leidraad zijn:

Overweeg de terugkeer naar werk globaal in drie fasen te laten verlopen:

- fase 1: richt de focus op het hervinden van een goede balans tussen de dagelijkse activiteiten in de privé-situatie; het basisniveau-principe.
- fase 2: voeg met **werk als middel** in kleine stapjes de werkactiviteiten geleidelijk toe, klachtcontingent en NIET tijdcontingent.
- fase 3: stel **werk als doel**, en toewerken naar normaal functioneren op alle levensdomeinen.

De 6 W-methodiek

De 6 W's zijn elementen in het werk die je moet zien als knoppen waar je aan kunt draaien om de opbouw in werk te ondersteunen. In de NVAB-leidraad zijn de 6 W's toegespitst op de rol van de bedrijfsarts. Dit maakt een integrale aanpak bij werkhervatting mogelijk.

De 6 W's zijn:

1. Werktaken
2. Werkuren en tijden
3. Werkwijze
4. Werkhouding en handelingen
5. Werkplek
6. Werkdruk

Praktische tools

De leidraad voor de bedrijfsartsen is praktisch vertaald in animaties en video's, te vinden op het online platform C-support. Edith Brocken vanuit EN en Ernst Jurgens vanuit de NVAB hebben hieraan bijgedragen.

Referenties:

- Wassink D. en L. van de Ven-Stevens (red) (2022). *Handreiking ergotherapie bij het post-COVID-syndroom*. Ergotherapie Nederland, Utrecht
- NVAB (2022). *Herstel en re-integratie van werkenden met het Post-COVID Syndroom, leidraad voor bedrijfsartsen* (versie 2), NVAB.